DIDAKTICKÉ UKOTVENÍ

DLOUHODOBÝ CÍL

- Žák rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- Žák vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.

CÍL AKTIVITY

- Žák na základě terénního průzkumu hřbitovního areálu a analýzy literárních textů objasní kulturní a symbolický význam vybraných rostlin a posoudí ekologickou hodnotu hřbitovů jako specifických stanovišť biodiverzity.

OVĚŘITELNÉ VÝSTUPY

- Žák identifikuje běžné druhy rostlin v areálu hřbitova a diskutuje o jejich ekologickém a kulturním významu.
- Studenti analyzují kulturní charakteristiky určitých rostlin v básních.
- Studenti vytvoří skupiny a společně řeší úkol.
- Žák vybírá v terénu rostliny na základě vlastních estetických či emocionálních kritérií a zdůvodňuje svůj výběr.

PŘÍLOHY

Interreg
Kofinanziert von der Europäischen Union
Spolufinancováno Evropskou unií
Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Rostliny, poezie a jejich využití při terénní geografické procházce

Autor aktivity: *Vera Braun*

ANOTACE AKTIVITY

Hřbitov nemusí být jen místem ticha a vzpomínek – může se stát i nečekanou učebnicí přírody, kultury a symbolů. Jaké příběhy vyprávějí stromy a rostliny, které nás obklopují? A proč se právě ony objevují v poezii a lidských rituálech? V této aktivitě se žáci vydávají na literárně-geografickou vycházku, během níž zkoumají hřbitov jako specifický ekosystém i kulturní prostor. Sbírají a určují přirozeně rostoucí rostliny, které je zaujmou, a následně objevují jejich symbolický význam v literatuře. V „koutku poezie" propojují vlastní pozorování s četbou a interpretací textů a hledají souvislosti mezi biologickými vlastnostmi rostlin, jejich kulturním významem a lidským vnímáním krajiny. Aktivita ukazuje, že krajinu lze číst nejen vědecky, ale i symbolicky – a že i zdánlivě známá místa mohou skrývat hlubší významy.

DOSTUPNOST + MAPA

VSTUPY

Přenositelnost a využití aktivity: Jiné hřbitovy, ale i jiná místa s městskou zelení

Potřebný čas: 2 hod.

Personální zajištění: 1–2 vyučující

Doporučená věkový skupina: 2. stupeň ZŠ, SŠ

Pomůcky: Vhodné básně, přehled ekosystémových služeb v městských oblastech (viz příloha), pracovní list (viz příloha)

Širší kontext:

Doporučené vstupní znalosti a dovednosti žáků:

- Otevřenost k diskuzi a sdílení vlastních vjemů

Před aktivitou:

- Diskuze o tom, jaká místa ve městě vnímáme jako „klidová" a proč

Po aktivitě:

- Hlubší zkoumání kulturního významu určitých rostlin a jejich vlivu na naši krajinu

POSTUP BÁDÁNÍ / POSTUP

Tato aktivita přináší návrh na literárně-geografickou vycházku s prvky pozorování a vlastního vyhledávání. Aktivita začíná seznámením s ekologickou hodnotou hřbitovů, které v urbanizovaném prostředí slouží jako významná útočiště biodiverzity i klidové zóny pro člověka. Následně se žáci vydávají na průzkum bezprostředního okolí, kde sbírají a identifikují rostliny, které je zaujmou svou estetikou nebo k nimž mají osobní vztah. Tento sběr materiálu slouží jako základ pro následnou řízenou diskuzi o tom, jaké kulturní a symbolické vlastnosti rostlinám v průběhu staletí připisujeme a zda žáci znají literární díla, v nichž tyto rostliny hrají klíčovou roli.

Jádrem exkurze je vytvoření tzv. „koutku poezie" na klidném místě hřbitova, kde se žáci pod vedením učitele věnují společné četbě vybraných básní. Zde hledají odpověď na otázku, jaký význam mají konkrétní druhy zeleně v literárním kontextu a jak různí autoři využívají rostlinnou symboliku k vyjádření emocí či životních milníků. Velký důraz je kladen na historický a kulturní kontext, například na vysvětlení významu lípy aj. Žáci se v týmech pokoušejí interpretovat, zda role, které rostliny v textech hrají, odpovídají jejich skutečným biologickým vlastnostem nebo tradovaným mýtům.

Celý proces graduje v diskusi o přesahu těchto literárních obrazů do skutečného života. Účastníci pátrají po tom, zda staré symboly stále přežívají – například sledováním výskytu starých lip v centrech vesnic nebo v blízkosti kostelů jakožto živých památníků kontinuity. Aktivitu uzavírá společná reflexe, během níž žáci hodnotí přínos terénní výuky pro svůj proces učení, a diskutují o tom, jak propojení reálného prostředí s uměleckým textem změnilo jejich vnímání okolní krajiny. Tato metoda umožňuje hlouběji pochopit nejen literaturu a biologii, ale i širší kulturní souvislosti, které formují naši regionální identitu.